

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Eugene Hasenfus se bo moral zagovarjati pred političnim sodiščem v Nikaragvi — Čaka ga lahko 30 let v ječi

MANAGUA, Ni. — Včeraj je bil 45 let stari ameriški državljani Eugene Hasenfus obtožen terorizma in drugih ilegalnih dejanj, ker je sodeloval v poletih, po katerih so nasprotniki sandinističnega komunističnega režima prevažali vojaško opremo tako imenovanim »contras« gverilcem. Sandinisti so 6. oktobra sestrelili letalo, ki je prevažalo to opremo, pri tem ubili tri člane posadke, Hasenfusa pa ujeli. V raznih izjavah je Hasenfus trdil, da se smatra za uslužbenca ameriške CIA, kar pa ZDA zanikajo. Kot kaže, Hasenfus sodeluje s preiskovalci v želji, da bi bil izpuščen, sandinisti pa vidijo v zadevi priložnost za obsojanje politik ZDA do njih. Odločili so se, da se bo moral Hasenfus zagovarjati pred posebno »ljudsko tribuno«, ki je v resnici politično sodišče.

V razbitinah sestreljenega letala so sandinisti menda našli tudi več dokumentov, v katerih so omenjeni agenti CIA v raznih latinskoameriških deželah. Našli so baje tudi šifre. Zaradi tega zahtevajo nekateri ameriški kongresniki uradno preiskavo, ker po veljavnem zakonu CIA v času sestrelitve letala še ni imela dovoljenja za sodelovanje v takih akcijah.

Bela hiša je označila napovedano sojenje Hasenfusu za nič več kot politični proces sovjetskega tipa.

Mozambiški predsednik Samora Machel ubit v letalski nesreči — V zadnjih letih iskal stike z ZDA in drugimi zahodnimi državami

KOOMATIPOORT, J. Af. — Preteklo nedeljo je bil ubit mozambiški predsednik Samora Machel, ko je njegovo letalo treščilo v hrib blizu mozambiške meje. Ob času nesreče, katere vzrok še ni znan, je močno deževalo. V nesreči je bilo ubitih 29 potnikov in članov posadke, sovjetski pilot in devet drugih potnikov pa je nesrečo preživel. Poleg 53-letnega Machela, ki je vodil svojo deželo do neodvisnosti od Portugalske l. 1975 in bil do svoje smrti predsednik, je bil ubit med drugimi visokimi funkcionarji minister za transport Luis Santos. Okoliščine kažejo, da gre za navadno nesrečo.

Machel je bil prepričan marksist in imel tesne stike s Sovjetsko zvezo. V zadnjih letih je pa skušal igrati zmernejšo politično vlogo in se zanimal za izboljšanje odnosov z ZDA in drugimi zahodnimi državami. Obiskal je ZDA in se srečal v Beli hiši s predsednikom Reaganom. Pred dvema letoma je podpisal pogodbo z Južno Afriko. Mozambik je sicer v hudih gospodarskih težavah, zelo aktivno je protimarksistično gverilsko gibanje, ki hitro napreduje.

Machelova smrt je odstranila enega zmernejših voditeljev na afriški celini, soglašajo analitiki. Zaenkrat ni še znano, kdo bo Machelov naslednik, druga osebnost na mozambiški politični lestvici pa je Marcelino dos Santos.

Bela hiša: Sovjeti se zanimajo za resna pogajanja o oborožitvi — ZDA protestirali zoper sovjetski izgon 5 diplomatov

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je Bela hiša naznanila, da želi Sovjetska zveza nadaljevati pogajanja o zmanjševanju števila raket s srednjim doletom in o drugih orožniških sistemih kljub temu, da nasprotuje ameriški strateški obrambni iniciativi oz. Vojni zvezd. Reaganova administracija se

daj pripravlja skupino novih predlogov, ki jih bo izročila sovjetski strani na pogajanjih v Ženevi. Čeprav srečanje Reagan-Gorbačov na Islandiji ni uspela, kažeta državnik v izjavah po vrnitvi domov zanimanje za nadaljevanje stikov in poudarjata pozitivno stran njunih islandskih pogovorov.

ZDA so protestirale zoper nedavni sovjetski izgon 5 diplomatov, ki morajo SZ zapustiti v naslednjih dneh. Sovjeti so trdili, da so omenjeni diplomati vohunili, jasno pa je, da gre za sovjetsko reakcijo zoper ameriški izgon 25 članov sovjetske misije pri Združenih narodih. Predstavniki State Departmenta Charles Redman je rekel, da bodo ZDA hitro reagirale na sovjetski ukrep.

Jitzak Šamir končno postal predsednik izraelske vlade — Pospesoval bo naseljevanje židov na okupiranem ozemlju

JERUZALEM, Iz. — Včeraj je bil zaprisežen kot novi predsednik izraelske vlade 71 let stari dosedanji zunanji minister in voditelj desničarske Likud stranke Jitzak Šamir. Dosedanji predsednik vlade Šimon Peres, ki vodi Delavsko stranko, je postal zunanji minister. V svojem prvem govoru je Šamir dejal, da bo njegova vlada intenzivneje pospeševala naseljevanje židov na okupiranem ozemlju tako imenovanega Zahodnega brega, kjer živi 1,4 milijona Palestincev. Izrael je zasedel te kraje v vojni l. 1967, židovski skrajneži pa menijo, da pripadajo židovskemu ljudstvu.

Peresova vlada se ni veliko zanimala za postavljanje novih naselbin predvsem radi močne opozicije ZDA in tudi drugih arabskih držav. Šamir pa se za to opozicijo dosti ne zanima. Pripravljen je za neposredna pogajanja z izraelskimi sosedi, je rekel, nasprotuje pa kateri koli mednarodni konferenci. Varnost Izraela bo mogoče zagotoviti le preko sporazumov z neposrednimi sosedi, je rekel Šamir.

— Kratke vesti —

Washington, D.C. — General Motors Corp. je izjavila, da bo prodala vse svoje obrate in drugo premoženje v Južni Afriki. Ta ukrep je podvzela zaradi nerentabilnosti svojih investicij v Južni Afriki in zaradi počasnosti v odpravljanju sistema apartheida v deželi. General Motors ima v Južni Afriki dve tovarni in zaposluje 3.056 ljudi. Odločitev pomeni hud udarec Južni Afriki in zмага za nasprotnike apartheida v ZDA.

Tehran, Iran — Iranci so izjavili, da bodo obstreljevali železniško postajo v iraškem mestu Basra kot maščevanje za iraški letalski napad na vlak, v katerem je bilo ubitih oz. ranjenih 15 potnikov.

Manila, Fi. — Obrambni minister Juan Ponce Enrile je dejal, da bi morala filipinska vlada podati ostavko, ako bi predsednica Corazon Aquino prosila za njegov odhod iz vlade. Enrile ni nič navdušen nad Aquinovo politiko sprave s komunisti, poleg tega ima sam politične ambicije.

Washington, D.C. — Jutri bo predsednik Reagan podpisal oz. potrdil zakon o reformi zveznega davčnega sistema.

Moskva, ZSSR — Sovjetska zveza je sporočila, da je letošnji pridelek žitaric znašal 191,7 milijona ton, kar je veliko manj od načrtovanih 238 do 243 milijonov ton. Kmetijski strokovnjaki menijo, da letina kaže na neuspeh 18-mesečne Gorbačovove kampanje za oživitev sovjetskega gospodarstva.

Iz Clevelanda in okolice

Kosilo—

To nedeljo, 26. oktobra, bo v avditoriju pri Sv. Vidu letno kosilo Slomškovega krožka. Serviranje bo med 11.30 in 1.30 pop. Vstopnice boste lahko dobili pri vходу. Na kosilu se bo delila tudi juha, čeravno to ni bilo objavljeno na vstopnicah.

Občni zbor S.P.—

Občni zbor Slovenske pristave bo to nedeljo, 26. oktobra, ob 3. uri pop. v veliki dvorani na Slovenski pristavi. Na dnevnem redu bo tudi predlog za spremembo pravil, ki naj bi povišal pristopno članarino s sto na dvesto dolarjev. Vsi člani so vabljeni na ta občni zbor, na katerem bo tudi prilika za prijavo v klub upokojencev Slov. pristave.

40-letnica poroke—

Jutri, 22. oktobra, praznujeta Cilka in Anton Žakelj s Carry Ave. 40-letnico poroke. Čestitke od sorodnikov, prijateljev in vseh nas pri AD!

Okreva na domu—

Joe Ferrera, E. 152 St., sedaj okreva na domu. Iskreno se zahvaljuje vsem za obiske, molitve, cvetje in izražene mu dobre želje.

Martinovanje—

Vstopnice za martinovanje Belokranjskega kluba, ki bo v soboto, 8. novembra, so že v predprodaji. Imajo jih Matt Hutar (tel. 481-3308) in Vida Rupnik (289-0843).

Štajerci in Prekmurci vabijo—

Štajerci in Prekmurci vljudno vabijo na martinovanje, ki bo v soboto, 15. novembra, v avditoriju pri Sv. Vidu na Glass Ave. Pričetek bo ob 7h zvečer. Vstopnice imajo člani.

Novi grobovi

Dennis Papesch

V četrtek, 16. oktobra, je v Cleveland Clinic umrl 43 let stari Dennis Papesch s Tyrone Ave., rojen v Clevelandu, sin Edwarda (u. 1954) in Antoinette (r. Zorko) Papesch, brat Ronald (Chicago, Ill.) in Donald (pok.), 2-krat stric, zaposlen pri Euclid Fish Co. 27 let, vnet ribič. Pogreb je bil iz Želetovega pogrebnega zavoda včeraj dopoldne s sv. mašo v cerkvi sv. Križa.

Loretta Koss

Preteklo nedeljo je umrla Loretta Koss, rojena Sulak, žena Williama, mati Kennetha in Alana, 5-krat stara mati, sestra Mary, Michaela, Methoda, Josephine ter že pok. Andrewa, Paula, Rudolpha, Roberta, Leonarda, Cyrila, Margaret, Elizabeth in Eleanor. Pogreb bo iz Brickmanovega zavoda na 21900 Euclid Ave. jutri, v sredo, v cerkev sv. Marije Magdalene dop. ob 10. in od tam na pokopališče Ver-nih duš.

Velik obisk—

Preteklo nedeljo je bilo kosilo DNIJ pri Sv. Vidu, ki je lepo uspelo. Prizadevni člani DNIJ so delili okoli 550 kosil.

Odličen koncert—

Preteklo soboto je podal svoj jesenski koncertni nastop pevski zbor Glasbena Matica. Zbranih v veliki dvorani SND na St. Clairju je bilo več kot 400 gostov, ki so z navdušenjem sprejeli novo zborovo pevovodkinjo Maryo Ashamalla. Po odhodu v pokoj Vladimirja Malečkarja je prevladovala določena negotovost glede bodočnosti Glasbene Matice, po sobotni predstavi pa takih dvomov ne more biti. Med gosti je bil tudi sen. Frank J. Lausche.

Slovenska pisarna sporoča—

Lepe slovenske božične karte s Koroške so že dospele. Cena je 40 centov za komad, plus primerna poštnina po količini. Imajo še nekaj ponatisov Črnih bukev in V znamenju Osvobodilne Fronte. Obe knjigi se dopolnjujeta. Vsebutajeta dokumentarno zgodovinsko gradivo o času okupacije in revolucije 1941-1944. Cena: Črne bukke \$20.-, V znamenju OF \$8.- plus \$2.- za poštnino. Naročila sprejema: Slovenska pisarna, 6304 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103 - tel. (216) 881-9617.

Slovenija zastopana—

Jutri se bo začela v ogromnem razstavišču I-X Center (nekdanji Cleveland Tank Plant) zraven letališča Hopkins na zahodni strani mesta velika mednarodna razstava. V mednarodnem paviljonu bo tudi velika stojnica (števil. 123), kjer bo razstavljeno razno potrošniško blago iz Slovenije. Med drugim bodo prodajali steklene izdelke, pohištvo, smuči, vino itd. Razstava traja do srede, 29. oktobra. Vstopnice so po \$8 vsak dan, s popustnimi kuponi, ki jih lahko dobite v Tony's Polka Village, Sterletovi restavraciji na E. 55 St. in Tivoli v SND na St. Clairju, pa bodo \$6 na osebo. Odšteti bo treba tudi \$2.50 za parkiranje. To soboto bo slovenski dan na razstavi. Razstava bo odprta od 11. dop. do 9. zv. dnevno. Pridite, saj bo več sto stojnic z vsemi mogočimi predmeti.

VREME

Deloma jasno in prijetno danes z najvišjo temperaturo okoli 63° F. Zmerno oblačno jutri z najvišjo temperaturo okoli 65° F. V četrtek zopet deloma sončno in vetrovno z najvišjo temperaturo okoli 66° F. V petek pretežno oblačno z možnostjo dežja in najvišjo temperaturo okoli 60° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece

Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25

Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 - year; \$18.00 - 6 mos.; \$15.00 - 3 mos.

Canada:

\$42.00 - year; \$27.00 - 6 mos.; \$17.00 - 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published every Tuesday and Friday except the first 2 weeks in July and the week after Christmas.

No. 79 Tuesday, October 21, 1986

Politika in vera

Odnos med cerkvijo (ta pojem vzet v najširšem pomenu besede) in državo je v Združenih državah sporna zadeva menda že ves čas, odkar je ta bivša angleška kolonija postala neodvisna, suverena država. Nacionalni izvor in verska afiliacija sta bila že pred 200 leti tako izrazito različna pri ljudeh, ki so v vedno večjih množicah prihajali v Ameriko, da so tvorci slavne ustave že takrat predvidevali verjetne sporne točke in odločili, da država ne sme ustanavljati nikake vere. Z drugo besedo se to pravi, naj bo cerkev ločena od države in naj država ne vtika v verske zadeve. Ta pasus v federalni ustavi je v mnogoverski državi gotovo na mestu.

Toda problem ločitve cerkve od države z ustavno določbo še dolgo ni rešen. Odprto ostane vprašanje, kako se določba razlaga, tolmači, interpretira in aplicira na dejansko razmerje med vero (cerkvijo) in politiko (državo), kar v posebno izraziti obliki in obsegu doživljamo baš v zadnjih desetletjih naše dobe. Interpretacija ustavnih določb je poverjena najvišjemu sodišču, kjer sedijo in suvereno odločajo — ne angeli ali svetniki — ampak ljudje, podvrženi človeškim slabostim in zmotam. Od tod nasprotovanja in spori.

Ta pisec se v polni meri zaveda kočljivosti pri razglabljanju o mešanju, kakor tudi o ločevanju vere in politike, pa bi vendar rad povedal svoje gledanje na ta zelo aktualni problem. Takoj pa dodajam, da si ne lastim pravice svoje zaključke in sklepe proglašati za edino pravilne. Gre predvsem za razčlenbo in analizo raznih elementov v strukturi zidu med cerkvijo in državo, iz katerih elementov si bo mogoče ustvariti sodbo bralec sam. Pobudo za to pisanje pa sta mi dala dva dejanska postopka na področju vere in politike, ki sta močno razburila duhove in še zdavnaj nista likvidirana.

Guverner države New York, Mario Cuomo se je v zadevi vere in politike ponovno sporekel z newyorškim nadškofom, kardinalom Johnom O'Connorjem, prvič že v času zadnjih predsedniških volitev zaradi abortusa, pozneje pa še radi drugih spornih vprašanj med vero in politiko. Prav v zadnjem času se je pa v ameriški javnosti pojavil baptistovski minister in zelo vpliven, široko znan televizijski pridigar Pat Robertson kot aspirant na mesto predsednika ZDA, ko je prijavil svojo kandidaturo. Razumljivo je, da je s tem dregnil v sršenovo gnezdo in na široko razburil ameriško politično in tudi vso drugo javnost. Znašli smo se naenkrat sredi velikih, ostrih kontroverz, ki se bodo v prihodnji predsedniški kampanji verjetno še povečale.

Zato ne bo odveč, če bralce AD nekoliko seznanimo s tem akutnim problemom, jim analiziramo trenutno stanje in predočimo gledanje tega pisca na njihovo reševanje, ki pa je — se razume — podvrženo oceni in lastnim zaključkom slehernega bralca tega lista.

Kot je dovolj dobro znano, je najvišje sodišče (Supreme Court) v Ameriki proglasilo na podlagi uradne interpretacije ustave postopek abortusa za legalno dovoljeno dejanje. S

CLEVELANDSKI ŽUPAN GEORGE V VOINOVICH je v svoji pisarni v mestni hiši pretekli petek sprejel dr. Marka Kremžarja in ženo. O dr. Kremžarjevem obisku poročamo v dopisu spodaj. Na sliki so z leve sledeči: dr. Karl B. Bonutti, prof. ekonomije na Clevelandski državni univerzi in do nedavnega delno zaposlen v mestni hiši, Anton Oblak, Franc Šega, prof. Vinko Lipovec, do svoje upokojitve l. 1979 urednik Ameriške Domovine, č.g. Jože Božnar, župnik pri Sv. Vidu, dr. Marko Kremžar, ga. Pavla Kremžar, župan Voinovich, August P. Pust (zadaj), eksekutivni asistent v županovi pisarni, Jože Melaher, urednik slovenskega dela Amerikanskega Slovenca, in Jože Likozar.

Ugleden obisk iz Argentine

CLEVELAND, O. - Pretekli teden je obiskal Cleveland ugledni rojak in javni delavec dr. Marko Kremžar iz Buenos Airesa. V torek zvečer so mu prijatelji v Clevelandu pripravili družabni večer z večerjo v Baragovem domu. Po večerji je bil prijateljski pogovor. Dr. Kremžar je najprej na kratko opisal življenje naših rojakov v Argentini, nato je odgovarjal na vprašanja. Končno je bilo osebno pozdravljanje s prijatelji in znanci, ki se niso več videli od časa v begunskih taboriščih.

V petek dopoldne je bil sprejem pri županu mesta Cleveland George V. Voinovichu, kamor ga je spremljalo nekaj prijateljev (glejte sliki zgoraj). Sprejem je trajal nekaj več kot pol ure. Dr. Kremžar, ki ga je spremljala tudi njegova žena Pavla, govori tekoče angleško, zato je večina časa sprejema

ŽUPAN VOINOVICH s knjigo grofa Tolstoja o izročitvi domobrancev in drugih protikomunistov Titovim enotam po končani vojni. Knjigo mu je izročil Jože Melaher v imenu vseh prisotnih. Na sliki so z leve: dr. Kremžar in žena Pavla, August B. Pust, župan Voinovich in g. Melaher. Med županom in g. Melaherjem je Vaclav Hynar, češki rojak in prijatelj Slovencev, ki odhaja v pokoj. (Sliki nam je posredovala županova pisarna)

potekala v direktnem pogovoru z županom.

Od mestne hiše smo šli v župnišče sv. Vida. Župnik Jože Božnar je dr. Kremžarju po prijateljskem sprejemu še razkazal farno šolo in avditorij. Nato smo šli na urad Ame-

tem aktom je razcepilo ameriško javno mnenje v dva nasprotna tabora in brez vsakega dvoma poseglo na moralno področje življenja, ki je eminentno osebnega in verskega značaja in je globoko zasidrano v vesti vsakega človeka. Vest pa je glas božji, katerega se ne more znebiti noben človek, pa naj bo tudi brezveren. Najvišje sodišče je s tem, da je prestopilo meje svoje avtoritete, proglasilo federalni zakon, ki velja za vsakega državljan, tudi za takega, ki se v svoji vesti in prepričanju z njim ne strinja.

Prav tako je znano, da katoliška Cerkev, ki ji pripada nad 50 milijonov Američanov, abortus odločno prepoveduje kot umor človeškega bitja in kot velik greh. Ne more biti veljavnega ugovora, da ima v moralnih zadevah vera mnogo tehtnejšo besedo kot politika. Toda zakoniti predpisi v državi (kakršnih eden je odlok o legalnosti abortusa) imajo potencialno dokaj večjo moč od verskega nauka, zlasti še, ker ta nauk zahteva in pričakuje neljubo žrtev. Vse to dokazuje, kako globoko sega spor med cerkvijo in državo, med vero in politiko.

Javno se je spor odkril, ko sta guv. Cuomo (in z njim njegova etniška rojakinja Geraldine Ferraro, ko je kandidirala za podpredsednika ZDA) polemčno nastopila zoper nadškofa O'Connorja, ki je na podlagi cerkvenega nauka obsodil njuno podpiranje abortusa. Cuomo je trdil, da osebno kot vernik odklanja umetni splav, a kot javni politični funkcionar ga zagovarja in podpira, ker ne more vsiljevati svojega osebnega mnenja drugim. S takšno dvojno moralno uvaja v politično aktivnega človeka dvojno življenje (Krem-

riške Domovine, kjer sta si dr. Kremžar in žena ogledala tiiskarno, dr. Kremžar pa se je marsikaj pogovoril z urednikom dr. Sušljem o problemih slovenskega časnikarstva v Argentini in v Ameriki.

Iz Clevelanda je dr. Kremžar odpotoval v Chicago, kjer ima tudi mnogo prijateljev, nato v New York in Washington in, če bo še čas, v San Francisco.

Prijatelji v Clevelandu se dr. Kremžarju zelo zahvaljujejo za prijazen in poučen obisk!

J.M.

Misijonsko kosilo v Chicagu

CHICAGO, Ill. - Zopet je jesen in zopet je prišel čas raznih prireditev in sestankov, na katerih se znanci in prijatelji radi pogovorimo o minulem pobjetu in ugibamo, kaj nam bo prinesla bodočnost. Za vse to bo prilika na misijonskem kosilu, ki bo v Chicagu v veliki dvorani sv. Štefana to nedeljo 26. oktobra ob 12. uri popoldne.

Istočasno bomo pa z dobičkom od kosila in prostovoljnimi prispevki podprli naše slovenske misijonarje, ki širom

**Ha-Hec-Hi-
Ho-Humor!**

**Skuhal
ali pogrel MECAN**

POMLAD V KALINVUDU

(Tale članek je bil objavljen v Ameriški Domovini 5. aprila 1957, torej pred skoraj 30. leti. Videli boste, kakšne novice smo imeli za poročati v starih dobrih časih iz Kalinvuda).

Cleveland, O. - Ko ne bi bilo orkestra, šaha, kart in televizije, bi morda lahko zapisal, da smo dali slovo dolgim zimskim večerom. Tako pa so bili vsi še prekratki in poslovlili smo se le od snega in ledenih cest.

Nekateri se v teh tednih poslavljajo tudi od »ta ledig stanu«. Ga pač ne znajo ceniti in še mar jim ni, da ga bodo za vedno izgubili. Častnih izjem, kot smo Ferdo, Albin in jaz je vsak dan manj. Tudi naš priden bobnar Frank bo kmalu vržen s prižnice, toda kaj hočemo! Če ni nobenega zadržka (če plača »fantovščino«) in če se tudi drugače dobro pripravi na zakonski stan, fiat! Ampak če misli, da po poroki ne bo treba več paziti na takt, se presneto moti.

Sedaj imamo pri orkestru že veliko inštrumentov in ker večino teh hranimo in uporabljamo pri meni na domu, sem sklenil prodati klavir, kitaro in televizijski aparat. Vse troje je moja last in cena za vse skupaj je samo 10 ameriških ali kanadskih dolarjev. Roba je sicer stara, toda trenutno se nahaja v dobrem stanovanju. Kdor se zanima, naj pokliče GL 1-8967.

Albin je zadnjič — najbrže po pomoti — pozabil eno važno novico. Da je namreč Matic pred nekaj tedni, v krogu svoje malenkosti praznoval svoj nekaj čez 24. rojstni dan. Slavljenec se je rodil pred drugo svetovno vojno na Dolenjskem v Sloveniji. V Ameriko je prišel leta 1949 in takoj naslednje leto graduiral iz vožnje avtomobila. Veliko je sodeloval pri raznih oderskih in drugih kulturnih prireditvah, največkrat kot udeleženec. S harmoniko se je začel ukvarjati pred dvema letoma in se tako izpopolnil, da je pred kratkim dobil časten naziv »Musicus«. Prijatelji mu ob tej priložnosti kličemo: Še na mnoga leta!

Na Cvetno nedeljo se odpeljejo v Washington, D.C. Albin, Tone Peternelj in Miro Gazvoda. Obiskati namerava jo Vida, ki tam odslužuje svoj vojaški rok. Vid namreč — živo nasprotje Dušana — nobenemu (razen meni enkrat) nič ne piše in zadnjič, ko je bil na dopustu, se je izgovarjal, da nima časa. Sedaj se hočejo fantje na licu mesta prepričati, če ni morda vmes kaka Marylandčanka, ki mu ukrade ves prosti čas. Srečno pot in nikar čez 95!

Petra Golobiča pogrešam vsako jutro. Vedno sem ga namreč srečal, kadar sem se peljal po Holmes Ave. na delo, in mu zatrobil v pozdrav. Mož se je vračal od svete maše in danes je gotovo vesel vsakega koraka, ki ga je naredil na poti v cerkev in nazaj. Če je vsak tak korak vreden pri Bogu vsaj toliko kot povprečen tedenski ček v tovarni, bo moral sv. Peter seči globoko v žep, da ga izplača. Naj počiva v miru!

Lep pozdrav vsem bralcem,
Mecan.

Neki mesar je takole poučeval svojega vajenca: »Če pride nekdo v mesnico in vpraša za ceno — recimo — dveh telečjih zrezkov, mu reci 'Pet dolarjev'. Nato ga par trenutkov opazuj, in če kupec ostane miren, dodaj še, in 95 centov! Po teh besedah ga še natančneje opazuj in če se kupec še vedno ne namrdne, reci še: 'vsak'!«

Za tiste, ki še niso popolnoma pozabili latinščine:

Charlibus sittibus
on the deskinorum.
Deskibus collapsibus,
Charlie on the floorum.

Patricija, bančna uslužbenka je zaupno vprašala svojega zdravnika, ali ji lahko svetuje popolnoma varno metodo kontracepcije.

»Edino sredstvo, ki ga jaz poznam, da je stoodstotno zanesljivo, je kozarec limoninega soka brez sladkorja,« odvrne zdravnik.

»Hvala,« je globoko vzdihnilo dekle. »Samo kozarec limoninega soka? Prej ali po?«

»Namesto!«

In memoriam

France Gorše (1897-1986)

(Naši razgledi, Ljubljana)
-Slovenska zemlja je zaupala svojo poslednjo skrivnost kiparju in profesorju Francetu Goršetu. Zlil se je z njo v eno, saj so jo njegove umetniške roke vse življenje gnetle, ji bile srčno vdane in iz nje klicale zmeraj nove in nove podobe, ki so se potem dokončno izrazile v žgani glini, lesu, bronu, bakru in orešču.

Umril je človek, ki je nosil v sebi resnični dar ustvarjalca. Umril je mož z otroško dušo, mož, ki se je znal čuditi vsemu, kar je lepega, mož, ki je znal trpeti dostojanstveno in ki je izgoreval v pristni evangelijski ljubezni.

France Gorše si je naložil vseh štirinajst postaj križevega pota; beseda je ustrezna tudi zato, ker je to zgodbo kot umetnik tako obilo upodabljal. Bil je tragična osebnost našega naroda in prav v tej bolečini je rasel in se razdajal, ne da bi mislil nase.

Njegovo življenjsko popotovanje predstavljajo trije krogi: globoka vera, umetnost in skrb za slovenstvo. Globoka vera mu je narekovala na stotine stvaritev, med njimi je po približni presoji vsaj dvajset križevih potov, kjer se pojavlja zdaj kot Simon iz Cirene, zdaj kot padli Kristus pod križem, pri sleherni postaji pa je navzoč kot pesnik in mučenik.

Svoj zadnji dom si je poiskal v Svečah, v deželi Miklove Zale, kot sveča pa je na Golniku v soboto, 2. avgusta dogorel. Pokopali smo ga z vsemi častmi, a brez besed slovesa iz matične domovine, če odštejemo škofovo homilijo, na pokopališču ob galeriji, ki jo je z vsem svojim imetjem vred podaril slovenskemu prosvetnemu društvu Kočna v Svečah.

K mrtaškemu odru v svoji galeriji si je zaželel le skromen slovenski šopek nageljnov, roženkravta in rožmarina. Naj se vé, da je umrl kot Slovenec in s slovenskim šopkom odšel tudi na svojo poslednjo pot.

France Gorše (1897-1986) iz Zamosteca pri Sodražici, odličen Meštrovičev učenec in celo nagrajenec, je bil profesor v Trstu, svobodni umetnik v Gorici in v Ljubljani, kjer ga je nenehno priganjala njegova vzgojiteljska vnema in ga pripeljala do zelo solidne, zasebne kiparske šole, zatem spet profesor v Trstu in slednjič svobodni umetnik v Clevelandu in New Yorku, od koder se je 1972 prek Rima vrnil na Koroško. Vmes mu je zastal korak v Kostanjevici, kjer je z akademikom Francetom Steletom pripravljaval pregled svojega življenjskega dela in doživel še zadnji krog Dantejevega Pekla. Po tem se je za vselej umaknil na Koroško in je bil na večer življenja v Svečah videti preskrbljen in srečen.

V Kostanjevici na Krki je leta 1972, ob svoji 75-letnici, doživel veliko razočaranje s prepovedjo razstave, ki je sicer bila tri mesece postavljena v

Lamutovem likovnem salonu, vendar si je javnost ni smela ogledati. To je bila seveda nepopisna škoda, saj so tedaj edinokrat bile zbrane njegove umetnine z vsega sveta, stvaritve, raztresene po vseh celinah, največ v Evropi in Ameriki.

Ko je v Kostanjevici gledal prihajajoče na razstavo (med prvimi je bil slikar Lojze Perko, za njim igralka Elvira Kraljeva, ki bi morala hkrati s slovenskim oktetom nastopiti z izvedbo Vrzonega prekletstva iz Kreftovega »Tugomeša«), je bil ves nemiren, zbežan, žalosten, tako da smo ga odpeljali drugam, med ljudi, ki so ga spoštovali.

Vmes je umrl patriarh slovenske umetnostne zgodovine France Stele. Pred smrtjo je še pregledal krtačne odtise kataloga z razstave in z neprikritim veseljem dobil v roke tudi prvi izvod.

Tu ni mesto za tehtanje nerazumljivega dejanja v zvezi z Goršetovo razstavo, vendar lahko rečemo, da razen tedanjega predsednika SAZU Josipa Vidmarja in pokojnega Bena Zupančiča ni bilo skoraj nikogar, ki bi bil takrat voljan umetniku pomagati.

Tako si je Gorše zunaj matične domovine spletel novo gnezdo in se ves predal svojemu ustvarjalnemu nemiru. »Sem v visokem duhovnem poletu, ...zdaj se šele začne moja pesem... Jaz moram šele zdaj začeti, ko živim na slo-

venski zemlji in v takih višinah, da je mogoč celo tih pogovor z Bogom.« Tako je pisal in tako je govoril tiste dni. In se ni motil. Svoj življenjski opus je povečal daleč nad tisoč enot, s svojim umetniškim izrazom pa se je vrnil k izviru življenja in elementarnega človeškega občutja.

Doma, v Sloveniji, so mu priskrbeli pokojnino in socialno zavarovanje, slovenska zdravstvena služba pa mu je omogočila vrhunsko zdravstveno pomoč, ki jo je čedalje pogosteje potreboval in dobil v najvišji možni meri. Tudi tu moramo spoštovati resnico.

Prepoved Goršetove razstave v Kostanjevici je bila za umetnika nedvomno tragedija, vendar je treba hkrati povedati, da ga je kljub vsemu trdno priklenila na matično deželo in ga — morda je to sreča v nesreči — znova predstavila slovenski javnosti in v marsičem prispevala k popularnosti, ki jo s svojim velikim umetniškim delom vseka or zasluži.

Izjemno nadarjeni ustvarjalec je imel tudi izjemno ugledne učitelje, med njimi, kot že omenjeno, Meštroviča, ki mu ni bil samo učitelj, marveč tudi vzornik. Njegov vpliv, kakor tudi vpliv Rodina, Bourdella ali Maillola, ga je spremljal vse življenje, vendar je bilo v Goršetu toliko samonikle in elementarne ustvarjalne moči, da so se ti vplivi kazali le kot daljni odmevi ali celo kot Goršetovo tekmovanje z njimi.

Druga svetovna vojna ga je zalotila na višku ustvarjalnih (dalje na str. 4)

Poziv in prošnja vsem bivšim članom in članicam Slovenske dijaške zveze

Usoda je raznesla bивše člane in članice SDZ po vsem svetu. V borbi za prostor na svetu so se v mnogih primerih potrgale ali vsaj oslabile medsebojne povezave. Na pobudo mnogih bom skušal pomagati k obnovitvi teh vezi, za kar pa potrebujem Vaše sodelovanje. Prosim, da izpolnite to tiskovino in mi jo pošljete. Prejem vsake prijavnice bom potrdil.

Ime in priimek _____

Naslov _____

(kraj, država, provinca, poštna številka)

Telefon _____

Bil sem član (ica) SDZ _____

v srednji šoli v _____

v akademskem klubu _____

Bil(a) sem odbornik (ca) kot _____

Bil sem poglavar (ica) na šoli _____

Bil sem veliki poglavar (velika poglavarica) za _____

92 Len. 1987/88

Vladimir Mauko

pred vojno poglavar SDZ na učiteljski v Mariboru
med vojno zadnji poglavar na ljubljanskem učiteljski

BOG, NAROD, DRŽAVA

Vladimir Mauko je urednik uglednega lista »Slovenska Država«, ki izhaja mesečno v Torontu. Naslov uredništva je: Slovenska Država, P.O. Box 393, Station "A", Willowdale, Ontario, Canada M2N 5T1. — Prijavnice lahko vrnete na ta naslov.

Prof. dr. Anton Stres:

O upanju in zaupanju

Če bi se *Celovski Zvon* do cela ujemal z občutjem sedanjega trenutka, bi se verjetno odel v sivino. Razmere, v katerih živimo, so namreč kritične. Gospodarske in družbene krize ne zanika nihče, celo tisti ne, ki so zanjo odgovorni. Vendar pa je najhujša kriza moralna in se kaže tudi v občutku nekakšne nemoči in brezizhodnosti, ki ga vsakovrstni ukrepi kratke sape samo potrjujejo in večajo. Tako obstaja velika nevarnost, da se nas bosta polastila malodušje in apatija. Mogoče podivjana poraba zadnjega časa razkriva, da so se mnogi začeli vesti kot brodolomci, ki potaplajoče ladje ne rešujejo, temveč skušajo z nje le še čim več rešiti zase.

Celovski Zvon pa si je izbral zeleno barvo, barvo pomladi in življenja, ki je v naši simbolni govorici tudi barva upanja. Za narod v celoti velja, kar velja za posameznika: upanje in življenje sta neločljivo povezana. Dokler živimo, upamo, dokler upamo, živimo.

In kaj pomeni upati? Zakaj upamo in doklej?

Upanje gotovo ni prazno zanašanje lahkomišelnežev, ki pravijo: »Bo že kako!« Upati prav tako ne pomeni izogibati se lastnim odgovornostim v pričakovanju, da bo kdo drug naredil, kar čaka na nas. Upanje nas tudi ne odvezuje od stvarnega pogleda in trezne presoje. Laž sebi in drugim — pa naj bo iz slabosti ali pokvarjenosti — ne služi upanju, prav tako tudi ne naivnost. Sprenevedanje glede resnosti položaja, jalovo sanjarjenje in prazno besedičenje nimajo nič opraviti z upanjem, temveč pripeljejo prej ali slej v razočaranje in obup. Čuta za stvarnost primanjkuje slabičem. Ti se morajo slepiti, da lahko ži-

MISIJSKO KOSILO

(Nadaljevanje s str. 2)

sveta skrbijo za dušne in telesne potrebe najbolj revnih. V primeri z njimi živimo mi vsi v izobilju. Delimo ga vsaj nekaj z našimi misijonarji in njihovimi oskrbovanci!

Vsi Slovenci v Chicagu in okolici torej iskreno vabljeni na misijonsko kosilo to nedeljo pri Sv. Štefanu!

Marija Remeč

Politika in vera

(Nadaljevanje s str. 2)

žar: Obrisi družbene preosnove), ki išče v okviru države tvarnih, v okviru cerkve pa duhovnih koristi. Toda ljudje »imamo eno samo naravo, v kateri sta telo in duša neločljivo povezani« in se v človeku »neločljivo prepletata in pogojeta tvarnost in duhovnost«.

Newyorški nadškof je Cuomovo doktrino kot neskladno in nasprotno cerkvenemu učenstvu v celoti zavrgel. Prav tako sta se cerkveni učenik in politični dostojanstvenik razšla v nekaterih drugih vprašanih javnega življenja in delovanja (seksualnost in homoseksualnost). In vendar bi bilo kar mogoče sporazumno sodelovanje dveh najpopolnejših družbenih ustanov (države in cerkve) v največjo korist obema, zlasti pa človeškemu rodu za čigar blaginjo obe ustanovi obstajata in delujeta. (Dalje)

L. P.

»Zdaj pa ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje...«, prvi apostol Pavel. Kristjan veruje v Boga, ki ustvarja iz nič in »dela vse novo«, človeka pa je tudi ustvaril »po svoji podobi«, se pravi kot sebi podobnega ustvarjalca.

Bistvo krščanskega upanja potemtakem ni v zanašanju na Boga, ki priskoči na pomoč, ko človeku zmanjka moči. Tudi ne izvira samo iz misli, da se morajo božje obljube nujno izpolniti, oziroma si njihovega uresničevanja ne predstavlja kot potek programa, ki v lomastenju proti svojemu cilju golta tudi posameznike ali celo narode, če je potrebno. Pač pa je za krščansko upanje bistveno sporočilo o božji neskončni svobodi in suvereni ustvarjalnosti, ki postavlja pod vprašaj celo dokončnost zakonov boleznin in umiranja.

Tisti, ki »dela vse novo«, ima nenehno odprta vrata ne samo za to, kar je nepredvideno, temveč celo za na videz nemogoče. »Pri Bogu ni nič nemogoče.« Ob krščanskem Bogu »železni zakoni nujnosti« nimajo več zadnje besede. Večno vračanje istega in enakega ni združljivo z božjo iznajdljivostjo, se pravi z njegovo neskončnostjo. Zato se ne more dati ujeti v noben program, ki mu ga skušamo podtakniti.

Jasno je torej, kaj »budi up v potrtem srcu«. Ne omama, tudi ne govori in obljube — ki so tudi neke vrste omama — temveč čisto določene družbene in politične razmere, takšne, da zaslužijo ime demokracija. Ta je z upanjem tako tesno povezana, da ni samo njegov predmet, temveč ravno tako hkrati tudi njegov pogoj.

Če je torej našemu narodu v težavnih časih zaupanje življenjsko potrebno, je potrebno še naprej in še bolj odločno sproščati in spodbujati naše zmožnosti drugačenja, brez katerega ni ustvarjalnosti. To pa zahteva širok prostor za vsestransko razpravo o zgodovinskih, družbenih in političnih vprašanih, ki so za nas usodna, brez prepovedanih tem — nedotakljivih »svetih

FRANCE GORŠE

(Nadaljevanje s str. 3)

moči. Tudi njemu je zavrta stvaritve še večjih razsežnosti, za katere je bil sposoben in pripravljen.

France Gorše bo ostal nepogrešljiva umetniška osebnost v slovenski kulturi, njegova umetnostna zbirka na Koroškem je še kamen več v gospodarskem spomeniku slovenstva.

Lado Smrekar

Anton M. Lavriša

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax - Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

Vpliv razpoloženja na bolezen

Vrstijo se študije, ki skušajo odkriti, kako razpoloženje lahko, oziroma ne more vplivati na nastanek in razvoj boleznin — Katere so namreč naravne zakonitosti?

Pred desetimi leti je v znani medicinski reviji *New England Journal of Medicine* izšel članek Anatomija boleznin, ki ga je napisal publicist Norman Cousins. V njem je opisal, kako se je z lastnimi močmi rešil neke svoje nadležne boleznin z veliko smeha in vitaminom C, pri čemer je velik poudarek

krav«, ki so za demokracijo anahronistične — in brez notranje cenzure, ki jo vzpostavlja strah pred možnostjo obsojbe zaradi »verbalnega delikta« — te sramote jugoslovanske zakonodaje; dosledno pravno ureditev, kjer zakon varuje pravice in dostojanstvo slehernega človeka, ne pa interese tistih, ki so na oblasti; skratka ukinitvev oblastniških in ideoloških monopolov nad pravico in resnico, ki ostajata vedno večji kot to, kar je doseženo, in do katerih ima vsakdo pravico prihajati po svoji poti.

Celovski Zvon
Sept. 1986 (IV/12)
(Dr. Stres je profesor
ljubljske teološke
fakultete.)

dajal dobremu razpoloženju. Tudi druge boleznin naj bi bilo mogoče premagati s pozitivnim duševnim odnosom in pozitivnimi mislimi, je sklepal avtor članka.

Odmev na članek je bil ogromen. Cousins je prejel preko 3.000 pisem od zdravnikov z vseh koncev sveta, ki so se zanimali za njegov način boja proti boleznin, članek so ponatisnili v mnogih strokovnih in nestrokovnih revijah. Založniki so poskrbeli, da je avtor napisal tudi knjigo, ki je šla odlično v prodajo.

(Dalje na str. 8)

MALI OGLASI

WANTED

Lady (live-in) to care for diabetic man. Shaker Hts. area. Please call 247-2655 after 3 p.m.

(79-82)

For Rent

4 rooms, dn. & bath. E. 61 St. Senior citizens preferred. Call 431-1570 bet. 5 & 8.

(78-81)

NAROČNIKOM AMERIŠKE DOMOVINE

Sedaj, ko *Ameriška Domovina* nudi izredne cene vsem novim naročnikom, vas naprošamo, da priporočate svojim prijateljem in znancem, naj se tudi oni čimprej poslužijo te izjemne ugodnosti in postanejo naročniki tega našega priljubljenega časopisa.

Da se pridobivanje novih naročnikov čimbolj pospeši, vas naprošamo, da nam pomagate pri tej akciji tako, da skušate pridobiti vsaj enega novega naročnika. Če bi se to lahko praktično izvedlo, bi v kratkem času podvojili naložbo časopisa. To pa bi, seveda, bilo tudi najboljšo zagotovilo, da bo časopis še naprej redno izhajal in uspeval med Slovenci v Ameriki, Kanadi in v širnem svetu.

Vemo, da vam je kot dolgoletnim zvestim naročnikom *Ameriška Domovina* pri srcu, zato vam ne bo težko priporočiti list svojim prijateljem in znancem. Obenem pa jim boste storili veliko uslugo, kajti to je edini način, da tudi oni lahko zvedo za to izredno priliko.

Prijatelji Ameriške Domovine

Naročilnico za Ameriško Domovino

- Naročam se na list
 Naročnino podarim
 Turkovo in petkovo — \$15
 Petkovo — \$10
 Za visokošolca ali vojaka, dnevno — \$10
 Za visokošolca ali vojaka, petkovo — \$5
za eno leto

Ime _____

Naslov _____

MOJE ime _____

MOJ naslov _____

____ Pošljite novemu naročniku pozdravno pismo.

IZ ŽIVLJENJA V SLOVENIJI

Ljubljanska banka odprla v New Yorku banko LBS

NEW YORK — Novinar Stojan Žitko poroča v *Delu* (4. okt.) o začetku delovanja banke LBS, ki jo je Ljubljanska banka sicer odprla že septembra na Manhattanu. Uraden sprejem je bil 3. oktobra v znanem in tudi precej dragem hotelu Waldorf Astoria, udeležili so se ga predstavniki različnih ameriških in drugih bank, prisotna je bila tudi močna delegacija iz Slovenije oz. Jugoslavije. Uradno slovensko delegacijo je vodil, kot smo že poročali, predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj, v njej sta bila tudi republiški sekretar za finance Rudi Šepič in guvernerka Narodne banke Slovenije Milica Ozbič, iz Clevelanda pa konzul SFRJ Ivo Vajgl. Z širše, jugoslovanske strani, pa so bili navzoči zvezni sekretar za zunanje zadeve Raif Dizdarevič, zvezni sekretar za finance Svetozar Rikanović, veleposlanik SFRJ v ZDA Milutin Rakić, guverner Narodne banke Jugoslavije Dušan Vlatković, med drugimi pa tudi veleposlanik SFRJ v Združenih narodih Ignac Golob.

Čprav v poročilu se poudarja, da je Jugoslavija prva socialistična država, ki je v ZDA lahko ustanovila lastno banko, očitno je, da gre za slovenski podvig kljub temu, da so sodelovale banke in podjetja iz ostalih delov SFRJ. »Ustanoviteljski kapital 10 milijonov dolarjev so zbrale delovne organizacije iz vse Jugoslavije,« poroča novinar Žitko. »V prvem obdobju svojega delovanja se bo banka ukvarjala s kreditiranjem jugoslovanskih podjetij in ameriških korporacij v okviru blagovne menjave med državama. Poseben poudarek bodo dali zlasti kreditiranju izvoza jugoslovanskega blaga in storitev na ameriški trg, hkrati pa bodo financirali nakup ameriške tehnologije, opreme in znanja, kar je potrebno tudi za dolgoročno preobrazbo jugoslovanskega gospodarstva.«

V pogovorih s predstavniki podjetij iz SFRJ, ki poslujejo na ameriškem tržišču, se je Šinigoj zanimal o tem, kako bi lahko povečali obseg izvoza iz Jugoslavije v ZDA. Med obiskom v New Yorku se je slovenska delegacija pogovarjala s predstavniki Newyorške univerze o možnostih za izpopolnjevanje vodilnih gospodarstvenikov iz Slovenije. Kot smo že poročali, se je delegaci-

ja ravno tako sestala s predstavniki Clevelandске državne univerze.

O obisku slovenske delegacije v Clevelandu

Tudi o tem smo že poročali v našem listu, vendar posredujemo izvlečki reportaže Stojana Žitka, objavljene na vidnem mestu prve strani *Dela* 6. oktobra.

Prvi odstavek je bil namenjen udeležbi delegacije na banketu v SDD na Recher Ave., ki ga je priredilo ob svoji 50-letnici kr. št. 3 Progressivnih Slovencev Amerike. Nato nadaljuje poročilo:

»Srečanja v Clevelandu so se sicer začela že v prostorih tamkajšnje centralne banke (Federal Reserve Bank of Cleveland, op. ur.), nadaljevala pa s kasnejšim pogovorom pri predsedniku clevelandске univerze dr. Walterju Waetjenu, kjer so med drugim opozorili na velike možnosti, ki bi jih mogli izkoristiti tudi z izmenjavo študentov in s strokovnim izpopolnjevanjem jugoslovanskih strokovnjakov na tukajšnji univerzi. (V kolikor je meni znano, so govorili predvsem ali izključno o slovenskih strokovnjakih, op. ur.).

V podobnem ozračju je minilo tudi srečanje v clevelandski kliniki, ki je svetovno priznana ustanova za zdravljenje srčnih bolezni in presaditve srca. Njeni vodilni predstavniki so namreč prav tako dejali, da bi z ljubljanskim U(nivezitetnim) K(liničnim) C(entrom) lahko bolj množično izmenjavali zdravnike in drugo zdravstveno osebje, kar je podprla tudi slovenska stran. Med ogledom velike bolnišnice je največ pozornosti pritegnila zelo sodobna oprema, zlasti tista, s katero lahko povsem brez žarčenja izredno podrobno in neškodljivo pregledujejo notranje organe.«

»Skupna jedra« še poudarjajo

LJUBLJANA — V tem mestu je bila seja Medrepubliške komisije za reformo izobraževanja, ki ji je predsedoval Franci Pivec. Na seji so ugotovili, da so skupna programska jedra vključena v predšolsko vzgojo in osnovno šolo v vseh republikah in pokrajinah SFRJ. Poudarili pa so, da »tu ne gre za uniformiranost šole, marveč osnove skupnega

izobraževalnega sistema in izobraževalne cilje, pri čemer so nekatere razlike v številu ur posameznih predmetov in v letniku učenja, kot so dejali, nepomembne.« Naša opomba: videli bomo!

Predlog za obnovitev Čopove domačije

MARIBOR — Na svojem nedavnem posvetovanju so slovenski knjižničarji poslali poziv javnosti, da se ohrani in obnovi v prvotni podobi Čopova domačija v Žirovnici. V hiši naj bi uredili knjižnico.

Gozd Martuljek dobi velik novi hotel

GOZD MARTULJEK — Na mestu nekdanjega hotela Špik v Gozd Martuljku so začeli graditi nov hotel. Najprej so nameravali hotel Špik obnoviti, izračuni pa so pokazali, da bi bila adaptacija, hotel pa bi bil tudi po njej še star, le nekaj cenejša kot nova gradnja. Zato so se odločili, da bodo starejši del hotela podrli. V novi stavbi bo 182 (skupno 262) ležišč, med drugim pa še restavracija s 300 sedeži, manjši dvorani in večnamenska dvorana.

Kočevsko podjetje Oprema dobilo nove proizvodne prostore

KOČEVJE — Ob priložnosti občinskega praznika so odprli nove proizvodne in skladiščne prostore kočevske Opreme. Nova naložba bo omogočila precejšnje povečanje laboratorijske in druge opreme, s katero se je obrat Lesna predelava že močno uveljavil v Sloveniji in SFRJ ter na tujem. Z novo naložbo računajo, da bodo v dveh letih povečali obseg proizvodnje za približno 80 odstotkov.

Slovenija vedno ima prednost v izvozu

LJUBLJANA — Podatki o izvozu in uvozu SFRJ v prvih devetih mesecih letos kažejo, da je bil celotni izvoz za dobre štiri odstotke manjši, konvertibilni za dva odstotka manjši in klirinški (predvsem v ZSSR in druge komunistične države) izvoz za 9 odstotkov manjši kot v enakem lanskem obdobju.

Slovenija je imela v jugoslovanskem konvertibilnem izvozu največji delež — namreč več kot četrtino, njen uvoz s teh trgov v okviru jugoslovanskega uvoza pa je znašal petino. Sledila ji je Srbija brez pokrajin Vojvodine in Kosova; imela je skoraj 24 odstotkov konvertibilnega izvoza in skoraj petino uvoza, Hrvaška 19% izvoza in 24% uvoza ter Bosna in Hercegovina skoraj 16% izvoza in 12% uvoza. Pri teh številkah je treba imeti v mislih podatke, da predstavlja Slovenija komaj 8% vsega jugoslovanskega prebivalstva.

Strupeni dodatki v ruskem plinu

LJUBLJANA — V rubriki *Dela* »Rekli so« je bila sledeči citat Dušana Misa, izrečen na nekem pogovoru slovenskih ekologov: »Povedal bom nekaj, česar do zdaj še nisem povedal nikjer: ob uporabi ruskega zemeljskega plina — na primer v gospodinjstvu — se v stanovanje sproščajo velike količine dušikovih oksidov, ki zelo kvarno vplivajo na zdravje ljudi. To sem pred nedavnim izvedel na Češkem, kjer jim dušikove koncentracije že povzročajo zdravstvene težave. Toda vedeti moramo, da kuhinjska napa zmanjša koncentracijo dušikovih oksidov v stanovanju le za 30 odstotkov, medtem ko odprta okna očistijo zrak do 60 odstotkov. Odpiranje oken pa je seveda v velikem nasprotju s pogledi naših energetikov, ki nam svetujejo, naj v pretoplih stanovanjih zapiramo radiatorje in naj ne odpiramo oken — da bomo pač privarčevali kar največ energije.« Nihče menda ni predlagal, naj bi Slovenija oz. SFRJ zahtevala od ZSSR, naj očisti zemeljski plin od škodljivih snovi, predno ga izvažajo v tujino. Zanimivo, če so ti dušikovi oksidi tudi v plinu, ki ga od ZSSR dobivajo v Nemčiji in drugih zahodnoevropskih deželah. - ur.

Ivan Čečko mora spet v zapor, ker noče biti vojak — Že tretjič

BEograd — Delo poroča iz Beograda, da je vojno sodišče Ivana Čečka razglasilo za krivega in obsodilo na pet let zopora, obtoženi pa je — zvest svojemu verskemu prepričanju — po dveh obsodbah še tretjič prostovoljno sprejel zapor kot zamenjavo za vojaško uniformo.

Čečko, 30-letni tesar, ki je

zaposlen v tovarni Svila v Mariboru, je pripadnik verske skupnosti Jehovinih prič in je na sojenje prišel v civilni obleki. Zagovarjati se je moral kar za tri kazniva dejanja proti oboroževalnim silam po kazenskem zakonu SFRJ — zavrnil je ukaze, pa tudi sprejem in uporabo orožja, ni se odzval pozivu in se izognil vojaški službi.

»Ne morem biti vojak; ne prostovoljno ne prisilno ne morem sprejeti vojaškega statusa,« je sodnikom odločno pojasnil Čečko, ki je že bil doslej obsojen na 9 let, prestal pa je šest let zopora.

Čečkova zagovornika sta skušala brez uspeha prepričati sodišče o kontinuiteti klientovega kaznivega dejanja, začeti z letom 1979, ko je prvič zavrnil uniformo in orožje, dejanja, zaradi katerega ne bi smel biti večkrat obsojen.

Predsedujoči sodnik Šaljić je pa dejal, da Čečku niso sodili zaradi verskih prepričanj, v katera da nihče v SFRJ ne posega, temveč zato, ker je dočela konkretno prekršil zakone, ki jih je treba spoštovati.

»Obramba države je zaradi nas vseh, ne pa zaradi posameznika,« je utemeljil stališče sodišča Šaljić. »V svetu dobro poznajo naše stališče do vojn in vedo, da naša država nikoli ne bi bila agresor. Pripravlja se zgolj in samo za obrambo in zaradi tega vojska tudi obstaja. Prihaja tudi do nerazumevanja, ker so se posamezniki začeli zavzemati za njeno ukinitve (ti glasovi so prisotni v Sloveniji, op. ur.), kar pa bi pomenilo odprte meje vsem možnim sovražnikom, česar ne bomo nikomur dovolili, ker smo svobodo predrago plačali,« je dejal Šaljić.

Ameriška Domovina je Vaš list!

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italiana 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

Imenik slovenskih društev Slovene Organization Roster

(nadaljevanje s 7. str.)

ST. CLAIR RIFLE AND HUNTING CLUB

Predsednik: Frank Cendol
Podpredsednik: Jože Cah
Tajnik-blagajnik: Gus Babuder
Zapisnikar: Bob Kogovsek
Orožjar: Branko Perpar
Odborniki: Alojz Pugelj, Eugene Kogovsek, Elio Erzetič, Frank Zorman st.

SLOVENIAN AMERICAN HERITAGE FOUNDATION

Hon. President: Frank J. Lausche
President: Dr. Karl B. Bonutti
Vice President: Ann M. Opeka
Secretary: Francine M. Snyder
Treasurer: James E. Logar

Executive Committee
(At Large):

Mary Cermelj
Frederick E. Krizman
August B. Pust
Vladimir J. Rus
Dr. Rudolph M. Susel
Edmund J. Turk
Suzanne Vadnal

Mailing Address: c/o James E. Logar, 504 Karl Dr., Richmond Hts., OH 44143

SLOVENE HOME FOR THE AGED 18621 Neff Road Cleveland, OH 44119

President: Marie Shaver
Vice-Pres.: Rudolph Kozan
Treasurer: Alma Lazar
Rec. Sec.: Rudolph M. Susel
Corr. Sec.: Vida Kalin
Trustees: Jean Krizman, Stanley Laurich, John Cech, Ronald Zele, Richard Tomsic, Sutton J. Girod, Anthony Lavrisa, Frank Cesen, Rose Mary Toth, Joseph Skrabc.
Alternates: Elmer Nahtigal (1st), Frances Mauric (2nd).
Administrator: Agnes Jeric Pace, N.H.A.
Honorary Trustees: Mary Kobal, Frank Kosich, James Kozel, Albin Lipold, Frederick E. Krizman, Agnes Pace, Vida Shifferer, Michael Telich, Cecelia Wolf
Statutory Agent and Parliamentarian: Paul J. Hribar, L.P.A.

SLOVENE HOME FOR THE AGED AUXILIARY (Meets every 4th Thursday at SHA at 7:30 p.m.)

President: Anne Ryavec
Vice-Pres.: Tonia Grdina Hinkle
Sec.: Bertha Richter
Treasurer: Emilee Jenko, 16114 Huntmere Ave., Cleveland, O. 44110, tel. 486-3069
Corr. Sec.: Helen Levstick
Committee Chairpersons:
Historian: Nettie Mihelich
Liaison Officer: Jean Krizman
Publicity: Madeline Debevec
Reporter: Eleanor Pavey
Welfare: Nettie Mihelich

THE SLOVENIAN AMERICAN NATIONAL ART GUILD

President: Jean Krizman
Vice Pres.: Justine Girod
Treasurer: Josephine Turkman
Secretary and Rec. Sec'y.: Molly Raab, 32 Lincoln Dr., Cleveland, OH 44110
Auditors: Sophia Opeka, John J. Streck, Carol Sadar
Membership: Eleanore Rudman, Katherine Dissauer
Chairwoman of Heritage and Stitchery and Design: Doris Sadar
Consultant: August B. Pust
Bylaws: Nancy Walden
Program Coordinator: Mildred Hoegler

Federation of Slovenian Natl. Homes: John Habat
Historian: Maria Dimitrijevic
Newsletter Chairwomen: Doris Sadar and Mary Sell
Meetings: Third Monday of each month (except July and August) at 7:30 p.m. at Slovenian Society Home, Recher Ave., Euclid, Ohio

AMERICAN SLOVENE CLUB

President: Polly Steffner
Vice-Pres.: Agnes Koporc
Secretary: Helen Levstick
Rec. Sec.: Terri Hocevar
Corr. Sec.: Emilee Jenko
Treasurer: Rose Grmsek, 6512 Bonna Ave., Cleveland, OH 44103, tel. 361-1893
Committee Chairpersons:
Cultural Gardens Representative: Gene Drobic (Alternate: Terri Hocevar)

Historian: Nettie Mihelich
Slovene Home for the Aged: Carolyn Budan
Hospitality: Fran Hrovat
Sunshine: Alyce Royce
Membership: Fran Lausche
Publicity: Madeline Debevec
Board of Trustees:
Chairperson: Eleanor Pavey, Dorothy Urbancich, Madeline Debevec, Alice Lausche, Mildred Hrovat

Meetings are held on the first Monday of each month, except July and August, at Broadview Savings Club Room, 26000 Lake Shore Blvd., Euclid, Ohio

KLUB LJUBLJANA

Predsednica: Kristine Kovach
Podpreds.: Sophie Skepic
Tajnica: Stephanie Segulin
Blajničarka: Mary Ster
Zapisnikarica: Jane Novak
Nadzorni odbor: Ceal Znidar, Joseph Mateyka, Rudy Lokar
Poročevalec: Rudy Lokar
Seje se vršijo vsak zadnji torek v mesecu ob 7.30 zvečer v SDD na Recher Ave.

SLOVENSKA TELOVADNA ZVEZA V CLEVELANDU

Starosta: Janez Varšek; tajnica in blagajničarka: Meta Lavriša, 1076 E. 176 St., Cleveland, OH 44119; načelnik: Milan Rihtar; vadiateljski zbor: Milan Rihtar, John Varšek, Meta Lavriša, Cathy Boh
Telovadne ure: vsak četrtek od 6. do 10. zvečer v telovadnici pri Sv. Vidu.

SLOVENIAN SPORTS CLUB 2858 Hayes Drive Willoughby Hills, OH 44094 946-4039

Predsednik: Ed Skubitz
Podpreds.: Michael Dolinar
Tajnik: Tomaž Veider
Blagajnik: Leo Vovk
Načelnik odbora: Andrew Celestina
Odborniki: Andrew Celestina, Michael Dolinar, Stan Knez, Smiley Ramsak, Edward Skubitz, Robert Stepec
Pravni svetovalec: Tom Lobe

BALINCARSKI KROŽEK SLOVENSKE PRISTAVE

Predsednik: Toni Švigelj
Podpreds.: Feliks Breznikar
Tajnik: Joseph Marinko
Blagajnik: Toni Škerlj
Odborniki: Ani Breznikar, Angelca in Lojze Debeljak, August Dragar, Lojze in Angelca Hribar, Lojze in Micka Mohar, Stane Švajger, Cilka Švigelj, Janez in Tončka Švigelj, Ignac Tavčar, Vinko Štefančič
Nadzorni odbor: Tone Kanalec, Jože Sojer, Maks Jerič
Seje se vršijo po dogovoru.

Dramatska društva Dramatic Societies

ODBOR DRAMATSKEGA DRUŠTVA LILJA za leto 1985-1986

Predsednik: Frank Zalar ml.
Podpreds.: Matija Grdadolnik
Tajnica: Martina Košnik
Blagajničarka: Rezka Jarem
Zapisnikar: Miro Odar
Programski odbor: Ivan Hauptman, Ivan Jakomin, Srečo Gaser, Peter Dragar, Zdenka Zakrajšek, Mojca Slak, dr. Milan Pavlovič
Odrski mojster: Slavko Štepec
Arhivar: Srečo Gaser
Bara: Rudi Hren, Tone Štepec, Miro Celestina, Peter Celestina
Kuhinja: August Dragar, Anica Nemec, Julka Zalar
Reditelji: Jože Tomc, August Dragar, Matija Hocevar
Knjižničar: Srečo Gaser
Športni referent: Frank Zalar st., Matija Grdadolnik
Nadzorni odbor: Frank Hren, Viktor Kmetič, Stane Krulc
Seje se vršijo prvi ponedeljek v mesecu ob 8. uri v prostorih Slov. doma na Holmes Ave.

LADIES AUXILIARY SLOVENIAN SOCIETY HOME RECHER AVE., EUCLID, O.

President: Mary Kobal;
V. President: Christine Kovatch;
Secy.-Treas.: Mary Ster, 1871 Rush Rd., Wickliffe, O. 44092, tel. 944-1429;
Rec. Secy.: Marica Lokar;
Audit Comm.: Christine Kovatch, Danica Hrvatin, Norma Hrvatin;
Shrimp & fish fry every Friday from 11 a.m. to 8 p.m. Also on the menu are goulash & polenta, sauerkrat & sausages, breaded pork & breaded chicken.

BALINCARSKI KLUB NA WATERLOO RD.

Predsednik: Mate Zaharija
Podpredsednik: Ivan Viskovich
Tajnik: Mario Grbac
Blagajnik: Joseph Puhaj
Zapisnikar: Luka Mejak
Nadzorniki: Joseph Ferra, Stanley Grk, Tony Sturm
Kuharici: Emma Grk, Caroline Lokar
Seje sklicuje odbor. Balinanje čez zimo v lepih in gorkih prostorih od 11. dop. do 12. ure opolnoči za moške in ženske. Letna članarina \$5. Novi člani dobrodošli.

S.K.D. TRIGLAV Milwaukee, Wisconsin

Duhovni vodja: Rev. dr. Jože Gole
Predsednik: Jože Kunovar
Podpreds.: John Bambič
Tajnica: Marta Mejac
Zapisnikarica: Marija Kadunc
Blagajničarka: Milka Modic
Pomočnica blagajničarke: Helen Coffelt
Upravnik parka Triglav: Franjo Mejac
Pomočnik upravnika parka: Stane Jaklič
Prosvetni vodja: Vladislav Kralj
Pomočnica prosvetnega vodje: Biba Kralj-Bambič
Pevovodkinja: Mara Kolman
Športni referent: Janez Mejac
Referentka za plesno skupino Triglav: Isabelle Kralj
Zastopnica S.K.D. Triglav pri USPEH: Loni Limoni
Dopisnik za Ameriško Domo- vino: Alojz Galič
Bara: Dan Mejac
Pomočnik pri bari: Albert Zigoy
Kuhinja: Loni Limoni st.
Nadzorni odbor: Karel Majerle, Rezi Kotar, John Limoni
Razsodišče: Ludvik Kolman, Luči Kolman, Janez Levičar

THE AMERICAN SLOVENIAN CLUB OF SOUTH FLORIDA

President: Erna Kotula
Vice-Pres.: Ellie Michaels
Secretary: Mamie Willis
Treasurer: Richard Flynn
Trustees: Cyril Grlic, Frank Kotula, Paul Tucker
Meetings at 2 p.m., first Sunday of the month, at Carpenter's Hall, 301 N.E. First St., Pompano Beach, Florida.

Vpliv razpoloženja na bolezen

(Nadaljevanje s str. 4)

Prodor zdravniškega amaterja v medicino je bil popoln, postal je vzornik za številne druge zdravnike in laike, ki so poskušali slediti njegovim dognanjem tudi v praksi. In ko je zadevo vzela v roke še televizija ter so začele izhajati knjige drugih avtorjev, a o isti temi, je vse kazalo, da stoji medicina pred pomembnim preobratom. Seveda je bilo kljub vsemu nekaj takih, ki so dvomili o učinkovitosti pozitivnega mišljenja na nastanek in razvoj različnih bolezni, tudi tistih zelo resnih, kot je rak.

Lani pa je izšla študija, ki je zasejala dvom o že kar splošno sprejetem pogledu na odvisnost bolezni od razpoloženja.

Študijo je že leta 1982 začela skupina strokovnjakov pod vodstvom dr. Barrijeja Cassiletha s philadelphijskega univerzitetnega središča za raka, rezultate pa so objavili šele tri leta kasneje. Zasnovali so jo na vprašalniku, ki so ga poslali 204 bolnikom z razvitim rakastim obolenjem in 155 bolnikom, ki so se zdravili za rakom na prsih ali kožnim rakom in so po dosedanjih dognanjih v tisti skupini ljudi, ki lahko ponovno oboli za isto vrsto raka.

Anketirance so povprašali, kako so zadovoljni v službi, pri vsakdanjih opravilih in sploh z življenjem, kako se počutijo glede svojega zdravstvenega stanja, se jim zdi vredno zaupanja in upanja ali se jim zdi brezupno. Pripomniti velja, da so bili anketiranci rakasti bolniki oziroma tisti, ki so jim raka začasno ozdravili. Njihovo duševno razpoloženje naj bi po Cousinsovi teoriji vplivalo na razvoj bolezni oziroma njeno popolno ozdravitev.

Psihologi so tako najprej po posebnem točkovnem sistemu ocenili splošno duševno razpoloženje in odnos do bolezni vsakega od anketiranih, potem pa so sliko njihovega razpoloženskega stanja primerjali z medicinskimi podatki o razvoju bolezni, za katero so trpeli.

V treh letih in pol, kolikor je minilo od začetka študije, je 154 od 204 bolnikov z razvitim rakastim obolenjem umrlo, torej kar dve tretjini. Od 155 bolnikov, ki so jih zdravili za melanomom ali za rakom na prsih, jih je četrtnina ozdravela. Študija ni odkrila prav nobenih povezav med razpoloženjem bolnikov in stopnjo smrtnosti oziroma izboljšanja zdravstvenega stanja. Bolniki izjemno optimističnega in dobre razpoloženja se niso »izkazali« nič bolje pri okrevanju oziroma dokončnem podleganju bolezni kot tisti bolniki, ki so bili z razpoloženjem na dnu.

Razpoloženje bolnika torej ne vpliva na potek bolezni

»Naša študija kaže, da razvoj bolezni določa le njena lastna zakonitost, ki presega možnosti olajševalnega vplivanja psiholoških činiteljev,« zaključuje študijsko poročilo.

Čeprav torej študija pušča nekaj praznega prostora nadaljnjim raziskavam odnosov med obolevanjem in zdravljenjem ter med duševnim razpoloženjem ljudi in bolnikov, pa odločno zavrača vplive razpoloženja na biološke zakonitosti razvoja posamezne bolezni.

V ZDA so se namreč po izidu Cousinsove knjige in nji podobnih zdravniških priložnikov razpasle »šole« zdravljenja raka s pomočjo notranjega ugledanja dogajanja v telesu. Učitelji so bolnikom svetovali, naj si čimbolj nazorno predstavljajo, kako njihove bele krvničke napadajo rakaste celice in jih uničujejo, češ da jim bo to pomagalo pri premagovanju težke bolezni.

Oče teorije o vplivu razpoloženja na dejanski potek bolezni Cousins vztraja pri svoji zamisli in trdi, da njegovo teorijo napačno razlagajo. Opozarja pa tudi na neko drugo študijo, ki poteka prav zdaj. »V dveh primerih smo zabeležili, da se je število imunskih celic dvignilo v razmerah globokega zaupanja in odločnosti,« pravi Cousins.

Zmerni strokovnjaki niso ne na eni in ne na drugi strani. Po njihovem mnenju duševno razpoloženje vpliva na bolezen, vendar pa mehanizmov teh vplivov ne poznamo. Zanesljivo pa je, da duševna razpoloženja nimajo direktnega vpliva in učinka na bolezen. Psihologi pa še opozarjajo, da širjenje misli o tem, da lahko bolniki s pozitivnim razmišljanjem in razpoloženjem sami odredijo potek bolezni, dejansko postavlja bolnike v položaj odgovornih za razvoj bolezni. Ali so potem sami krivi, če jih premaga rak? Nalaganje takšne težke odgovornosti na ramena ljudi, ki že tako zaradi svoje bolezni dovolj trpijo, najbrž ni najbolj človeško.
(Po Time)

Nov hotel načrtujejo za Ribno pri Bledu

RIBNO — V Sloveniji se vse bolj intenzivno zanimajo za razvoj turizma, zato namerava turistično podjetje Kompas graditi nov hotel B. kategorije v Ribnem pri Bledu. Hotel bo imel 140 ležišč, poleg drugega pa tudi restavracija s 190 sedeži, taverna, kavarna in zunanja terasa s 160 sedeži. Gradbena dela se bodo pričela že novembra letos, hotel pa bo dograjen maja v prihodnjem letu.

Ob hotelu bodo tri teniška igrišča, dogovarjajo se tudi, da bi uredili naravno kopalnico ob Spodnjem Bajerju ob Savi ter sankališče ali manjšo monterstano vlečnico. Kompas bo ob vsem tem prispeval precej denarja za vodovodni rezervuar na Straži in financiral lastno kontejnersko čistilno napravo, ki bo s kolektorjem vred velikostala, koristila pa bo tudi Ribno in ostalo krajevno skupnost.